

ΑΓΓΛΙΑ καὶ ΚΡΗΤΗ.

Κακούργε, φαῖλον γέννημα τοῦ φύκου τῆς
[Θαλάσσης,
Καλίας ἐργαστέων, ὃ τῆς Εὐρώπης πάσης
Χαλιμαίης τῆς ἀλώσεως . . . . .
ΜΟΥΤΙ, μεταφραστὴς Ἀγγ. Βιάκου.

Ἰκεῖ εἰς τῆς Κρήτης τὰ ὄρη, τὰ ὄρη,
Δεινοὶ ὄπλαφοροι
Τυράντους κτυποῦν
Ἠρώτων ἐρᾶς μία ἀτρόμητα στήθη
Ἀνδρείως παλαίου πρὸς βέρβαρα πλῆθη
Κ' Ἑλλάδ' ἀγαποῦν.

Ἑλλάδα λατρεύου! — καὶ εἰς τὸνομά τῆς
Ἄνακατοῦ
Καλλίχωνος Κρής
Πρὸς αἶμα τοῦ κόου τοῦ αἵμα τοῦ γόνου
Κ' ἐν στέγνωμα ἀλγους ἐκπνέων ἀγνέει
Ἑλλάς καὶ Πατρίδα!

Ἑλλάς μου καὶ Κρήτη! Ἀγγλία προδότις,
Ἄ Κρής στρατιώτης
Ἐκπνέων σιωπῆ
Σὲ ὄρω, ἐλθούσαν εἰς φῶς ἐκ σκοτίας,
Προστάτην δεσμών κ' αἰσχρᾶς τυραννίας,
Οὐδὲν συγνώμης!

Οὐδὲν σὲ μαδάσει, Ἀλβίων δολία!
Ἢ Κρή ηἰσομία
Θρηνησοῦσα περὶ
Λακρόφους ἰθάπαι δαίσεις σου μόνον
Τῆς Κρήτης προσημένια τὸν ἰσχυρὸν στόνον
Ἰέραξ σκληρῶς.

Τῆς Κρήτης προσημένια τὸ τέλος κακούργου
Καὶ γὰρ ἡ κενούργου
Οἰκτρά σου φυγή:
Ἢ Κρήτη θά πύλας εἰς τοὺς ὀνομάς σου,
Ἢν ὄρωμα προσθέται εἰς τὰ θύματά σου
Τὰ πρῶτα στήθη!

Ἢ τάλαινα Κρήτη, ὦ γῆ μαρτυρίου,
Ἀκτίνας ἤλιου
Ματαίως πύλας!
Ματαίως τὸ αἷμα σου ἀφθονον ῥέει,
Ματαίως τὸ στήθος στόνον ἐκγέει
Σπυράτας, βαθεῖς!

Ματαίως Μοῦσας ἀνοψοῖς Ἀρκαδίου!
Βελτίονος βίου
Οὐδέτε σ' εἰσεῖ . . .
Ματαίως ἰετέιδας χεῖρας ἐκτείνεις!
Τὸν ἔπνον παράταται Εὐρώπης τῆς Φρόνης,
Οὐδέτε σ' εἰσεῖ!

Οὐδέτε . . . Ἢ Ἀλβίων τὸ πᾶν σαγηνεύει,
Καὶ εἶναι οὐκ ἡλιόση
Ἄγιον ἱερόν
Ὁ ἔμπορος Ἀγγλος καρδίαν δὲν ἔχει,
Τὸ πᾶν ἐκπαύλει, τυράντους συντρέχει,
Χρυσίου σφίρις!

Εὐρώπη, ποῦ εἶσαι; Εὐρώπη, κοιμᾶσαι;
Αἱ σκέψεις σου πᾶσαι,
Ὁ πόθος σου πᾶς
Γλυκὺς εἶναι ὕπνος καὶ δειπνὸς γελᾶσαι;
Σ' ἐπόπαις νάρκην ὃ Ἀγγλος ὀργῶς;
Πῶς γὼν κωπᾶς;

Συγῆ ἡ Εὐρώπη ὦ τάλαινα Κρήτη,
Καὶ δούλην κηρύττει
Τὴν μάρτυρα σέ.
— Ὁ Ἀγγλος τὸ θέλει! — σὲ δούλην καὶ
[πάλιν
Σὲ ῥέπει ἡ Εὐρώπη εἰς σκότους ἀγνώστην,
Ἀνδρείως πυροῖ!

Ἐλέους καὶ λήξει οὐδῶς ἡκούσθη,
Φεῦ, ἄ καὶ ἐκκούσθη
Ἢ ὄρω παντός . . .
Οἱ ἄλλοι σου, Κρήτη, καὶ τὰ αἵματά σου
Ἀλυσίαι χαλιμαίης τοῦ ἀνθρώπου
Γενεοῦ Κρητῶς!

Καμφῆτε, κρυθῆτε εἰς ὄρη, εἰς ὄρη,
Λοιστοῦ ὄπλαφοροι,
Τῆς Κρήτης υἱοῖ!
Παράδοτα ὄπλα, τιμὴν, θυγατέρας
Εἰς Τούρκους! . . . Ὁ Ἀγγλος μετρεῖ τὰς
[ἡμέρας
Διὰ σῆς προσημεί!

Καμφῆτε, ὦ Κρητῆες! κρυθῆτε εἰς βράχους,
Ἐχθρῶς τουρκαμάχους
Ὁ Ἀγγλος μετρεῖ . . .
Ἑλλάδος οἰκτῆρας, Πατρῶν γενεῆς!
Ὀπλίται γενναῖοι, ἄ σὲς πολεμῆτες,
Ὁ Ἀγγλος νοσεῖ!

Χαίρει τὰς σκηνάς! κρυθῆτε εἰς ὄρη,
Δεινοὶ τουρκαμάχοι,
Τῆς Κρήτης υἱοῖ!
Ἐσὲ πάλιν κτήνη τῆς Τούρκων ἀγέλης!
Ὁ Βόρων ἀπέθανεν ὁ Διεραΐλης
Δὲν οἶε ἔλασ!

Ἢ φρίκη! — Ἀγγλία μικρόφρον, προδότις,
Ἢ Κρήτη δειμαῖως
Βοῦ καὶ θρηνηῖ . . .
Ἄρὰ ἐπὶ σέ, ὦ Ἀλβίων δολία!
Τῆς Πάρης πωλήτρια ἡ ἀτιμία
Σοῦ εἶλη σιωπῆ!

Ἄρὰ ἐπὶ σέ, ὦ κλεινὴ Διεραΐλη!
Ἢ χεῖρ σου μᾶς στέλλει
Τὸν Στανῆ . . .
Τὸ αἷμα τῆς Κρήτης φωνῶν ἔνδοξοι Πλάστου,
Ζητεῖ κατὰ σοῦ ἀδυνατῶν δυνατοῦ
Τοῦ Ἄδου δεινά . . .

Τὸ αἷμα τῆς Κρήτης ἐπὶ τῶν υἱῶν σου,
Καὶ τὸ μέτωπόν σου
Σφραγίδα φρικτῆν
Ἄς εἶρη Ἀγγλίαν τὰ ἔθνη πωλοῦσαν,
Τυράντων προστάτην, μικροῦς τυραννοῦσαν,
Μαρτύρων ἀρετῆς!

Ἑλλάς μου καὶ Κρήτη, θαρρεῖτε ὑπάρχει
Θεὸς ὅστις ἀρχαί
Μεγάλων, μικρῶν
Θεὸ ἔθνη, ὦ Κρήτη, τὰ τόσα δεινά σου,
Οἱ ἔθνη ὅλα λύθη βαρεῖα δεσμά σου
Αἰῶνων μακρῶν!

Ὁ, ναί, τιμωρὸς τοῦς τυράντους θά πληθῆ,
Καὶ κόβρους θά δείξῃ
Βουλῆς μισαρῆς,
Κ' εἰς τὴν ποθητὴν μας Ἑλλάδα μητέρα
Τὴν Κρήτην θά δώσῃ λαμπρὸν τῆς ἀγέρας
Πλασίδος λαμπρῶς!

Ἑλλάς μου καὶ Κρήτη, δοῦς περιφρῆνη,
Σαλπηρῶς χωρισμένοι
Ὁ κλῶν, ὃ κορμῶς,
Καρδίαν ἀκόμη καὶ θέρους ὀλίγον!
Ὁ χρόνος προβάλλει τὸν Ἀραῶνα πύλων
Παμφάρος ὀμῶς.

Ὁ χρόνος προβάλλει καὶ ῥέπτων καὶ πλῆττων
Τοῦς πᾶσι κηρύττων
Ἐλπίθε, ὦ φῶς.
Ἄς τρέμουν οἱ τυράννοι, ἄγρως λυσσώδεις,
Θυθεῖς πλείον βούλοι, εἰς λάκκους δεισώδεις,
Θυθεῖς κενυρῶς!

Τόλιος 1878.

ΚΑΛΕΣ ΝΟΗΣ ΠΑΠΑΖΟΓΙΑΝΗΣ.

ΣΗΜ. Τὰ ἐπιπέδω ποιημάτων, ἰσχυρῶς πύρω-
ται ἐπὶ τῆς τῶν Ἀγγλῶν δημοσιογραφικῆς ἐπι-
φάνειας ἀπὸ τῆς Κρήτης ἐν ἀπύρῳ τῆν
μετὰ τῆς φρενῆς Ἑλλάδος ἐνοση καὶ ἐπιζητεῖται
ἐκείνη τὸ ἀγγλικὸν ταῖς ἀποδοτικῶν τῶν.
Ὁ ποιητὴς κρῖται πρόσφορον τὴν ἀποδοτικῶν
τοῦ ἐκ τοῦ ἔργου ὄρωμα ἔτε ἡ παλαιῶν Ἀλ-
βίων ἐν τῇ Ζουζουλιῶν καὶ τῇ Ἀργῶν φρενῆς
ἐκ ἰδουρῆς κρυθῆσαι, μικρὸν ἀντίστοιχον τῶν φρε-
νῶν πρὸς τὴν ἀνθρωπότητα ἐν τῆν ἰδουρῆς πρὸς
Ἑλλάδα ἐνοσηροῦται αὐτῆς.

Ἡ ΛΥΧΝΙΑ ΤΟΥ ΣΑΒΒΑΤΟΥ.

Ἐξῆς ὡς αἱ ἀκτίνας τοῦ δύνοντος ἡ-
λίου χειραγώγει τὴν κορυφὴν τῶν δέν-
δρων καὶ τῶν πετρῶν ἢ γλυκὸφθογγῶς
μελωδία παύση, ἡ μήτηρ τῆς ἰσραηλι-
τικῆς οἰκογενείας ἀνάπτει τὴν λυχνίαν
τοῦ σαββάτου. Ἐν πρώτοις καλύπτει
τοὺς ὀφθαλμοὺς ἵνα μὴ ὑπὸ τῆς λάμ-
ψους θαμβωθῆ, λέγει δὲ καὶ ἐπαναλέ-
γει τὰ εἶπαι ὡς ἔπειτα ὁ Θεὸς
ἡμῶν, ὁ βασιλεὺς τοῦ Σύμπαντος, ὁ
ἀγίασας ἡμᾶς διὰ τῆς ἐντολῆς του καὶ
διατάξας νά ἀνάπτωμεν τὴν λυχνίαν
τοῦ σαββάτου. Ἐἶτα συνευθυμεῖ καὶ
διασκευάζει μετὰ τῆς ἐν τῇ οἰκίᾳ, διό-
τι ἡ ἡμέρα τῆς ἀναπαύσεως ἐφθάσεν.
Ἢ οἰκία πρὸ πολλοῦ ἔχει ἀστραπισθῆ,
τὰ δὲ δειπνὸν εἶνε ἤδη ἕτοιμον. Ὁ
πατὴρ ἐξάγει τὸ ὠραλόγιόν του, παρα-

τηρεί και μετ' ὀλίγον ἀπέρχεται πρὸς ὑπερέτησιν τῆς συναγωγῆς.

«Τὸ σάββατον, λέγει συγγραφεὺς τῆς Ἰουδαίας ἐστὶ γέφυρα, βίφθεισα ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ τῆς ζωῆς πρὸς ἐπιτυχίαν τῆς ἀντιθέτου ὄχθης».

Λέγεται ὅτι Ἰσραηλῆτης τις ἀναμνησθεὶς ὅτι εἶχε φιλονεικήσει μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ του, δὲν ἐτόλμα νὰ ἐπιτρέψῃ νὰ ἀνάψῃ τὴν λυχνίαν τοῦ σαββάτου, ἐνὸς ἡσθάνετο ἐν τῇ φυγῇ του τὰ σκότῃ ἅτινα ἐγκαταλείπει πάντοτε ἕως ἡ σόγγυσις. Ἠγέρθη λοιπὸν ἵνα ὑπάγῃ εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἀδελφοῦ του ἀλλὰ πρὶν ἢ ὑπερβῆ τὴν ἀπόστασιν ἠτις τὸν ἐχώριζε τῆς οἰκίας, βλέπει αὐτὸν ἐρχόμενον πρὸς συνάντησίν του.

— Ἀδελφε, λέγει, ἡ λυχνία τοῦ σαββάτου ἀνάπτει, τὸ φῶς τῆς δὲν μὲ εὐχαριστεῖ, δὲν μὲ εὐφραίνει, ἂν δὲν τύχῃ τῆς συγγνώμης σου διὰ τοὺς πικροὺς μου λόγους.

— Τὸ αὐτὸ ἤρχομαι νὰ σοὶ εἶπω! ἀνέκραξεν ὁ ἕτερος.

Ἐπιλάβοντο τῆς χειρὸς καὶ ἐναγκάσθησαν ἡ ἀδελφικὴ ἀγάπη ἐπανέλθει εἰς τὰ καθήκοντά της ἐν τῇ καρδίᾳ των.

Πάν ὅ,τι ἀφορᾷ τὸν Ἰσραηλιτικὸν λαὸν ἔχει ἰδιόζῳν τὸ ἐνδιαφέρον, καθ' ἣν μάλιστα στιγμὴν ἡ Παλαιστίνη ἀνοίγει τοὺς κόλπους βαθμηδὸν καὶ κατ' ὀλίγον εἰς τοὺς ἀρχαίους οἰκιστάς της. Πρὸ πενήκοντα ἐτῶν 100 περίπου Ἰουδαϊκαὶ οἰκογένειαι εὗρισκοντο ἐν Ἱεροσολύμοις σημερινὸν ὑπέρχοντο 15000 Ἰσραηλῆται μετὰ δεκάδος ὄλης συναγωγῆς, νοσοκομείων καὶ φιλανθρωπικῶν ἐταιριῶν διὰ τοὺς γέροντας καὶ τὰ ὄρφανά. Ὁ οἶκος Ῥοτσιλδ ἀνήγειρε 10 οἰκίας ἐν Ἱεροσολύμοις, ὁ δὲ Μωϋσῆς Μέλχη 20, προσορισθεὶς διὰ χήρας καὶ ὄρφανά. Ἡ κ. Μοντεσιόρη ἱδρυσε 34 ἐκτὸς τῆς πόλεως. Οἱ Ἰσπανοὶ Ἰσραηλῆται ἐπίσης ἀνήγειραν 110 ἐνδιαστήματα διὰ 330 χήρας. Γεωργικὴ τις ἐταιρία διαπραγματεύεται τὴν ἀγορὰν τῆς παιδιᾶς τῆς Ἱερουζῶ ἀντὶ 75,000 φράγκων. Ὁ συνταγματάρχης Βαρρεν διαβεβαίωσι, ὅτι ὅταν νόμοι δίκαιοι καὶ νοήμων διοικήσεις ἐπιτρέψωσι νὰ καλλιεργηθῇ πρεπόντως ἡ Παλαιστίνη, νὰ σκεπασθῶσι τὰ ὄρη ἀπὸ φυτεῦματῶν, νὰ κατασκευασθῶσι ὁδοὶ πρὸς συγκοινωνίαν καὶ λιμένες προσιτοὶ εἰς τὸ ἐμπόριον, ὁ μικρὸς αὐτὸς τόσον μέγας διὰ τὰς ἀναμνήσεις του, ὁ ἐπὶ τοσοῦτον μακρὸν χρόνον ἐγκαταλειμμένος καὶ ἀκαλλιεργητός, δυνήσκειται θράψαι περὶ τὰ 15 ἑκατομμύρια κατοίκων.

N. Γ. Σ.

Στατιστικὴ τῆς Ἑλλάδος.

Ἐκ τῆς, ὑπὸ τοῦ κ. Ἀλεξάνδρου Μανσόλα τμηματάρχου τῆς Δημ. Οἰκονομίας, δημοσιευθείσης κινήσεως τοῦ πληθυσμοῦ κατὰ τὰ ἔτη 1874—1877 ἀποσπῶμεν τὰς ἐξῆς στατιστικὰς πληροφορίας.

Α'. ΓΑΜΟΙ

Κατὰ τὰ ἔτη 1874—1877 ἐτελέσθησαν ἐν ὅλῳ 39,004 γάμοι ἀπέθανον 36,371 τελεσθέντων κατὰ τὴν προηγουμένην τετραετίαν.

Κατὰ νομοὺς δὲ ὡς ἐξῆς :

Ἀττικῆς καὶ Βοιωτίας.....	3,707
Ἐββοίας	1,863
Φθιώτιδος καὶ Φωκίδος	2,676
Ἀκαρνανίας καὶ Αἰτωλίας..	3,046
Ἀρχίας καὶ Ἠλείδος	5,141
Ἀρκαδίας	4,521
Αἰτωλίας	2,860
Μεσσηνίας	3,423
Ἀργολίδος καὶ Κορινθίας....	3,659
Κυκλάδων	2,866
Κερκίρας	2,544
Κεφαλληνίας	4,736
Ζακύνθου.....	962
τὸ ὅλον	39,004

ἢτοι ἀναλογεῖ 1 γάμος ἐπὶ 149 κατοίκων.

Οἱ περισσότεροι γάμοι ἔλαβον χώραν εἰς τὸν νομὸν Ἀρχίας καὶ Ἠλείδος καὶ εἰς τὸν τῆς Ἀρκαδίας, οἱ δὲ εὐχρότεροι εἰς τοὺς νομοὺς Κεφαλληνίας καὶ Ζακύνθου. Ἡ αὐτὴ δὲ περίπου παρετηρήθη ἀναλογία καὶ κατὰ τὴν παρελθούσαν τετραετίαν ὡς πρὸς τὸν ἀριθμὸν τῶν γάμων καὶ ἐπὶ τῶν αὐτῶν νομῶν.

Ὁ ἀριθμὸς τῶν παρ' ἡμῖν τελουμένων γάμων ἐξακολουθεῖ πάντοτε νὰ κατέχη τὰς κατωτέρας βαθμίδας σχετικῶς πρὸς τὸν ἐν ταῖς πλείστοις τῶν λοιπῶν κρατῶν, ὡς τοῦτο βεβαιουθεῖται ἐκ τῶν ἐξῆς συγκριτικῶν ἀριθμῶν εὐφραίνοντων τὸν ἐτήσιον μέσον ὄρον διὰ τὰ ἔτη 1865—1877 (*).

Ἰταλίᾳ	7.6
Γαλλίᾳ	8.0
Ἀγγλίᾳ	8.4
Ἀὐτοκρ. Γερμανίας	9.5
Ἀστρία	8.7
Οὐγγαρία	10.5

(* Οἱ ἐπιπέδη περικειμέναι συγκριτικαὶ ἀριθμοὶ περὶ τῆς κινήσεως τοῦ πληθυσμοῦ εἰς τὰ λοιπὰ κράτη παρελήθησαν ἐκ τοῦ παρὰ τοῦ στατιστικοῦ γραφείου τῆς Ἰταλίας δημοσιευθέντος τοῦ παρελθόντος ἐτος τεύχους ὑπὸ τῆς ἐπιγραφῆς Movimento dello stato Civile. Anni dal 1862 al 1877, Introduzione con raffr. nti de Statistica internazionale.

Ἑλβετία	7.6
Βέλγιον	7.5
Ἰσπανία	7.4
Ὀλλανδία	8.2
Σουηδία	6.6
Νορβηγία	7.0
Δανία	7.9
Ῥουμανία	6.1
Σερβία	11.3
Φινλανδία	8.2
Ἑλλάς	6.3

Οἱ κατὰ τὴν τετραετίαν τελεσθέντες γάμοι τάσσονται ὡς ἐξῆς κατὰ τὴν κοινωνικὴν τῶν συζύγων κατάστασιν.

Ἀγάμων μὲ ἀγάμους	33,625
Χήρων μὲ χήρας	4,321
Χήρων μὲ ἀγάμους	1,492
Χήρων μὲ ἀγάμους	2,566
.....	39,004

Ὁ ἐτήσιος μέσος ὄρος τῶν παρ' ἡμῖν γάμων κατὰ τὴν κοινωνικὴν τῶν συζύγων κατάστασιν, ἐπὶ τῇ βάσει τῶν δεδομένων τῶν ἐτῶν 1865—1877, ἔχει ὡς ἐξῆς :

Ἀγάμων μὲ ἀγάμους	85.86
Ἀγάμων μὲ χήρας	3.94
Χήρων μὲ ἀγάμους	6.75
Χήρων μὲ χήρας	3.45

Παρ' ἡμῖν ὡς καὶ ἀλλαγῶν τὴν πρώτην θέσιν κατέχουσι οἱ γάμοι μεταξὺ ἀγάμων.

Οἱ κατὰ τὰ ἔτη 1874—1877 τελεσθέντες γάμοι τάσσονται κατὰ τὴν ἡλικίαν τῶν συζύγων εἰς τὰς τρεῖς κατωτέρω κατηγορίας ἐνεκὸν ἐλλείψεως λεπτομερεστέρων πληροφοριῶν ἃς μόνον λεξιερχικὸν σύστημα ἀπροσκόπτως λαϊτουργοῦν δύναται νὰ παρῆξῃ.

ΑΡΡΕΝΩΝ

Μέχρι τοῦ 20 ἔτους	1,542
» 20—45	33,956
» 45 καὶ ἐπίκεινα	3,526
.....	39,004

ΘΗΛΕΩΝ

Μέχρι τοῦ 16 ἔτους	1,172
» 16—30	35,334
» 30 καὶ ἐπίκεινα	2,498
.....	39,004

Οἱ περισσότεροι γάμοι τελεθῶνται σχεδὸν διαρκῶς παρ' ἡμῖν κατὰ τοὺς μῆνας Ἰανουάριον, Ἀπρίλιον, Οκτώβριον καὶ Νοέμβριον, οἱ δὲ εὐχρότεροι κατὰ τοὺς μῆνας Μάρτιον κατὰ πρῶτιστον λόγον Ἰούνιον, Αὐγουστον καὶ Δεκέμβριον.

Τοῦτο δὲ παρατηροῦμεν καὶ κατωτέρω.

Οἱ γάμοι ἐτελέσθησαν κατὰ μῆνα	
Ἰανουάριον	4,884
Φεβρουάριον	3,196
Μάρτιον	745
Ἀπρίλιον	4,727